

EVA PRIEČKOVÁ A SILVIA SVITEKOVÁ: YOU DON'T NEED TO KNOW WHY, CAROLINE

Dielo *YOU DON'T NEED TO KNOW WHY, CAROLINE* popisujú autorky konceptu a súčasne performerky Eva Priečková a Silvia Sviteková ako somatický trip. Toto žánrové označenie pomerne výstižne charakterizuje udalosť rozohrávajúcu sa pred divákmi. Na ploche asi 40 minút sledujeme prevažne nonverbálnu komunikáciu dvoch veľmi podobných telesných konštrukcií, dvoch identít, ktoré cez vzájomné dotýkanie, ohmatávanie a pohybové dopĺňanie sa, formujú novú kolektívnu identitu – Caroline. Všetko sa uskutočňuje v čistom priestore bez rekvizít, svietenie je minimalistické, skôr tlmené, zvuková kulisa vytváraná len dychom performeriek a ich teniskami narážajúcimi na čierny baletizol.

Koncept tejto veľmi osobnej umeleckej spolupráce sa tvaroval už kdesi na vysokej škole, možno v duete performeriek v predstavení *Diaries of Touch*, no najmä počas spoločných rezidencií. V rozličných priestoroch – divadelných aj nedivadelných – si Priečková so Svitekovou vytvárali vlastné osobité environmenty plné spoločných rozhovorov, kresieb, varenia, čítania, spievania, prechádzania sa, ale aj dlhých somatických tripov. Niekde tu sa zbieral pohybový materiál, preskupovali sa energie, identity sa začali zbíhať a prelínať, aby sa napokon preniesli do diela, ktorého premiéra sa uskutočnila 17. februára 2022 v kultúrnom centre P*AKT.

Finálny tvar môžeme chápať ako metaforu rozvíjajúceho sa vzťahu Priečkovej a Svitekovej. Taktiež však ako somatické laboratórium či performatívny rituál, v ktorom sa miešajú a reagujú na seba minulé aj potenciálne budúce zážitky, skúsenosti, nálady a charaktery performeriek. Všetko, čo si kedy povedali (aj nepovedali), to, koho stretli alebo čo zažili, sa premieta do pohybov, ústi do drobných choreografických štruktúr, formuje povahu ich gest a výrazov. Dielo

nepôsobí ako ucelená štruktúra s jasnou naratívnou líniou, pravdepodobne autorky ani nemali túto ambíciu. Javí sa viac ako otvorená forma, instantná reakcia, hoci s určitými fixovanými, vopred definovanými princípmi. *YOU DON'T NEED TO KNOW WHY, CAROLINE* je veľmi osobný, až personalizovaný projekt, iniciovaný a vytvorený Svitekovou a Priečkovou pre Svitekovicu a Priečkovú, z čoho vyplývajú viaceré špecifiká, ale i riziká, týkajúce sa najmä recepcie diela.

Na začiatku telá spočívajú v horizontálnej polohe, jedno je nehybné, druhé ako by sa ho snažilo aktivizovať, oživiť – masírovaním, razantnejším poklepávaním. Po pár minútach sú telá zmotané do akejsi skrumáže, zlievajú sa do jedného organizmu, v prítomí nie je jasné, ktorý úd patrí komu. Telá sa túžia vtlačiť jedno do druhého. Až keď sa postavia, uvedomíme si, ktoré telo patrí ktorej performerke (aj keď to v konečnom dôsledku vedieť nepotrebujeme). V tomto momente začínajú tancovať samy za seba (a so sebou), no nikdy zo zreteľa nestrácajú tú druhú – aj keď sa nedotýkajú, reagujú na seba, niekedy sa pohybovo kopírujú, inokedy idú zámerne proti sebe. Ich pohybový prejav sa možno ani nedá označiť celkom za tanečný, hoci niekedy zapájajú do pohybu krokové prvky z disco, či dokonca z ľudoviek. Tanec vyvoláva dojem spontánnosti, je zdanlivo nekontrolovaný, bez pravidiel, nehierarchický, často ledabolý, pripomínajúci viac poskakovanie než nejakú precízne pripravenú choreografiu. Akýkoľvek jej náznak je veľmi rýchlo deštruovaný, fragmentarizovaný. Telá občas ustrnú v nejakej póze alebo sa zacykľia v repetitívnom pohybe. Za opakovaním nie je úsilie o dokonalosť, ale skôr metafora stagnácie, zaseknutia sa, či možno vzdoru voči napredovaniu, drobnej rebélie voči očakávanému výkonu či kompaktnosti.

Asi v polovici predstavenia si performerky kľaknú, objímu sa, chvíľu spočívajú vo vzájomnej blízkosti – stíchnu telá, ich mysle, gestá v tomto obraze lavírujú medzi konkrétnym a nekonkrétnym významom. Pochopíme, že nie sú len tancujúcimi telami, ale telami, ktoré sú si ľudsky blízke, poznajú sa, dôverujú si. Po chvíli sa kontemplatívny okamih rozplýva a performerky sa vracajú k somatickému tripu. Transformácia na novú kolektívnu identitu je s pribúdajúcimi minútami dynamickejšia, pohybovo sebavedomejšia, razantnejšia. Performerky si zvliekajú

športové bundy a pod nimi sa objavujú náznaky elegancie. „Ešte nikdy som nebola takáto sexy na javisku,“ hovorí jedna druhej alebo možno to už hovorí Caroline všetkým. Celý performatívny rituál vrcholí v spoločnom objatí a unisónnom spievaní piesne *Cattails* od Big Thief: „And you don't need to know why when you cry...”

Pohybový výraz a tanečný slovník diela je spojením charakterov oboch predstaviteľiek. Eva Priečková prináša do diela auru ezoteriky, koncentráciu, istú kontemplatívnosť. Zo Svitekovej tanečného rukopisu jej predchádzajúcich projektov sem zas presakujú humor, uvoľnenosť, retro estetika. V ich kombinácii, t. j. vo výslednej (no neustále formujúcej sa) Caroline, skutočne čítame kúsok z každej, pričom žiadna osobnosť nie je dominantná. Chvíľu je Caroline zvodná, neskôr detsky roztopašná, hravá, občas vzdorujúca, miestami trochu smutná. Caroline pokúša, provokuje, aj sa ponára do seba (do nich). Je neprestajne metamorfujúca sa, preto je súčasne ťažko uchopiteľná a opísateľná.

„Je náš osobný vzťah prenositeľný do predstavenia?“ pýtajú sa performerky v anotácii. Práve to je zároveň aj jedna zo zásadných otázok, ktorú si divák počas sledovania predstavenia kladie. Inscenovanie osobných tém samozrejme nie je novátorské a nie je ani problematické; zväčša je však snaha zarámcovať ich do všeobecnejšieho naratívu tak, aby divák osobnú skúsenosť hercov/tanečníkov/performerov dokázal konfrontovať so svojou vlastnou, alebo sú mu ponúkané nástroje, prostredníctvom ktorých dokáže vstúpiť do intímneho kruhu performerov. Sviteková s Priečkovou však nemajú ambíciu svoj osobný kruh, tento dôverný dialóg, otvoriť, nepotrebujú doň nikoho iného vpúšťať, nepotrebujú horobiť zrozumiteľným. Diváci ostávajú na jeho okraji, sú vonkajšími pozorovateľmi, zotrávajú voči dielu v esteticknej dištancii. Nemajú však vynakladať úsilie niečo racionálne pochopiť, dešifrovať, skôr na seba nechávajú pôsobiť fyzické a emocionálne či energické polia tanečnic.

Nie je performancia *YOU DON'T NEED TO KNOW WHY, CAROLINE* tak trochu umením pre umenie? Je terapeutickým rituálom Svitekovej a Priečkovej alebo

môže byť terapeutickým aj pre publikum? Čo z prezentovaného im vo finále uveríme a čo je prínosom takéhoto predstavenia?

Caroline je pre performerky niečím ako „safe space“, bezpečným priestorom, v ktorom sa cítia samy sebou, paradoxne aj v akte splývania jednej s druhou. Je „manifestáciou túžby do procesu tvorby“, ako píše autorky v reportáži z rezidencie na Stanici Žilina-Záriečie. Caroline je identita, cez ktorú sa môžu – a my spolu s nimi – navrátiť do detstva. Môžeme byť blázniví, aj spočinúť niekde bez pohybu, kontemplovať, aj sa vyburíť, aj sa cítiť hrozne sexy. Caroline je oslobodzujúcim stavom, po ktorom občas zatúžime všetci. Zároveň performancia otvára otázku, aký je pomer medzi našou vlastnou identitou a zrkadlením niekoho iného (čo robíme v nejakej forme odjakživa všetci). Naše osobnosti sú v istom zmysle donekonečna fluidné, niekde na chvíľu zotrváme a ideme ďalej, vyzliekame vrstvu odevu, aby sme pod ňou odkryli ďalšiu, ktorá nás donúti inak sa správať, inak reagovať, inak sa tváriť. Všetci vlastne túžime po Caroline, všetci sme tak trochu Caroline, odnepamäti si ju spoločne vytvárame.

Autorka analýzy: Michaela Pašteková